

2019.09.27.

දිවයින

සරණවර්තීයය.

තරුණ පරපුරයි.

මුළාවට තිබූ තබා සයිබර් අවකාශයේ අත්‍යවශ්‍ය දැනුම ගැනිමු

තොහොත් සබැඳියා ගොඩනඟා ගනිමින් මානව වංශ කතාව තුළ මානවයා පුද්ගලයන්ගේ සන්නිවේදනය අතිශය වේගවත්ව සිදුකර ඇත. මානව සමාජයේ විකාශනයන් සමග මෙම පුද්ගලයන්ගේ සන්නිවේදනයේ පුළුල් වෙනස්කම් සිදු වී ඇත. මෙහිදී මුලිකව සිදුවී ඇත්තේ කාන්තාවන්, අංශයේ සිදු වූ වෙනස්කම්ය. එනම් කාර්මික විප්ලවය සහ දෙවන ලෝක යුද්ධයේ බලපෑම සමග අන්තර්ජාලයේ සහ පරිගණකයේ අගමන සිදු වීමයි. ජාල සමාජ සැකැස්මට වැරදි නොමැති අතර සිදු වූ පෙරමුණේ හේතු වූ බව පිළිගත හැකිය. 1960 ත් 1970 අතර කාලය තුළදී මෙම ජාල ක්‍රමය ව්‍යාප්ත වූ ආකාරය නව මාධ්‍ය ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමේදී දැක ගත හැක. අන්තර්ජාලයේ ව්‍යාප්තිය නිසා පුද්ගලයන්ගේ සන්නිවේදනය මුද්ලක් ගනිමින් ඇති වූ සබැඳිතාව ජාලමය ස්වරූපයක් හඳුනාගත හැකි විය. මෙහිදී ජාල සමාජ පද්ධතියක් නිර්මාණය වීමට සමාජ ජාලයන්ගේ මැදිහත්වීම ප්‍රධාන වේ. E-mail, Facebook, Twitter, Web pages, Smart phones, Viber ආදී සමාජජාල මේ අතර ප්‍රධාන ස්ථානයෙහි ලා සලකන සමාජ ජාලයන් වේ. මෙම සමාජ ජාල තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මත නිර්මාණය වූවක් අද වන විට මෙම සමාජ ජාල කොටස් දුරට තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ධුංඝන වන්නේ ද යන්න මතු වේ. ඇති ගැටලුවකි, එසේම මෙම සියලුම සමාජ ජාලයන් මුලිකව ක්‍රියාත්මක වන්නේ පරිගණකය සහ අන්තර්ජාලය හරහාය. මේ නිසා මෙම සමාජ ජාල භාවිතා කිරීමේදී පරිගණක සාක්ෂරතාවය ද සුළු වශයෙන් නිකුත් අවශ්‍ය කරණවේ. මෙවැනි සමාජ ජාල තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමේ ක්‍රියාවලිය නිසා වටිනාකමක් නිර්මාණය වන සමාජය, ජාල සමාජයක් ලෙස පෙන්වා දිය හැක.

මෙමත් පසුබිමක සිට ලංකාවේ ජාල සමාජය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේදී මෙම පුද්ගලයන්ගේ පරිගණක සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා සිටි ප්‍රයෝජනවත් වේ. 2014 වසරේ ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව තිබුණු අන්තර්ජාල පරිගණක සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ සංඛ්‍යා ලේඛනයට අනුව ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ පරිගණක සාක්ෂරතාවය 25.1% වේ. එයින් නාගරික පරිගණක සාක්ෂරතාවය ඉහළ අගයක් ගනී. එම වාර්තාවට අනුව වයස අවුරුදු 15-19 අතර පසුවන විරිස් ප්‍රතිශතයන් ලෙස 54.4% අන්තර්ජාලය භාවිතා කරයි. Face book, Twitter, E-mail, Web pages වැනි සමාජ ජාලයන් ලාංකීය සමාජ ජාල අතර පිලිබඳ ස්ථානයක් ගනු ලබයි. එම සමාජ ජාල අතරින් මුහුණ හානි කරන්නන් අතර වයස් සීමාවේ ස්ථානයකි. මුහුණ හානි කරන්නන් අතර වයස් සීමාවට ද

මුදල් වී ඇත. 2004 වසරේ පෙබරවාරි 04 වැනිදා සිට මුහුණ පොත අන්තර්ජාලයට එක් වූ අතර දිනකට මුහුණ පොතට එක් වන්නන්ගේ ප්‍රමාණය මිලියන 757 වන අතර මිලියන 300 ක් දිනකට මුහුණ පොතට ජාලයට එක්ව තිබේ. මුහුණ පොත අධ්‍යයන මගින් මුලිකව ලංකාව තුළ දැකගත හැකි වන්නේ ද මුහුණ පොත හා සම්බන්ධව මෙවැනිම පරිසරයකි. ලංකාවේ සමාජ විද්‍යාඥයින් පෙන්වා දෙන ආකාරයට මුහුණ පොත අධ්‍යයන මාධ්‍යයක් ලෙස යොදාගත හැකිය. නමුත් අද වන විට ලංකාවේ මුහුණ පොත භාවිතා කරනු ලබන පරිශීලකයන්ගේ අරමුණ බවට පත්ව ඇත්තේ විනෝදාස්වාදය, ලේඛන ප්‍රචාරණය සිදුවන ආකාරය බොහෝ දෙනා දන්නා කරුණකි. මෙම වෙළඳ ව්‍යාපාර මග පරිමාණ, කුඩා පරිමාණ සහ මධ්‍ය පරිමාණ ලෙස වර්ග කළ හැකිය. මෙහිදී බොහෝ විට අන්තර්ජාලය භාවිතා කරමින් වෙළඳ ප්‍රචාරණයේ යෙදෙන්නේ මහා පරිමාණ ව්‍යාපාරකරුවන්ය. මුහුණ පොත භාවිතා කරමින් මොවුන් ඉලක්කගත ග්‍රහක පිරිස වෙත සමාජ වෙබ් අඩවි සමාජ ජාලයේ මුහුණ පොතේ සමාජ මධ්‍ය ස්වරූපය ව්‍යාපාරකරුවන්ට වඩා වැඩිදායක කරුණක් වේ.

මෙලෙස දෙදෙනික භාවිතයට ගන්නා මුහුණ පොත සමාජ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට මෙන්ම පුද්ගල සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය අඩංගු කිරීමට පුද්ගලයාගේ මානසික ශක්තිය බිඳ දැමීමට ද

නොමැති වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටක මෙවැනි සමාජ ජාල හරහා සිදු වන අපරාධ සංඛ්‍යාව ඉහළ යමින් පවතී. එම නිසා සමාජ ජාලයන් සමාජ සංවර්ධනයට දායක නොවේ. මේ සමාජ ජාල භාවිතා කරන පරිශීලකයන් යොමු විය යුතුය. මෙම සමාජ ජාල හරහා සිදුවන අපරාධ ඉහළ යෑම නිසා මෙම සමාජ වෙබ් අඩවි තහනම් කළ යුතු බවට සමහර පාර්ශ්ව කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් එය එතරම් දුරට ප්‍රායෝගික නොවන බව විද්‍රවත් වෙයි.

ලංකාව වැනි රටක මෙම සමාජ ජාල මුහුණ ඇති ප්‍රධාන ගැටලුවක් වන්නේ මෙම සමාජ ජාල ඉතා වේගයෙන් අලෙවිකරණ ක්‍රියාවලියට හසු වීමයි. මෙයට බලපාන ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ මෙම සමාජ ජාල මාධ්‍ය තුළදී ප්‍රතිචාර ප්‍රතිපෝෂණ ක්‍රියාවලිය ඉතා ඝනද්‍රවම සිදුවීමයි. අද වන විට මෙම මුහුණ පොත භාවිතා කරන්නන් මේ වාණිජ අරමුණ පිළිබඳව අවධානයෙන් පසු නොවන බව සමාජ ගැටලු මගින් හමා වේ.

සමාජ ජාල නිසා ලංකාවේ සිඳිවී න්‍යා ගැනීම් කිහිපයකම වාර්තා වීම ද ලංකාවේ ජාල සමාජය ආශ්‍රිතව ගොඩනැගී ඇති තවත් ගැටලුවක් මතු කරයි. මෙලෙස සිඳිවී න්‍යා ගැනීමට ලක් වූ අයට බලපා ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ සමාජ ජාල හරහා සිදු වූ නොමනා ක්‍රියාකාරකම්ය. තවද මෙම සමාජ ජාල මගින් පුද්ගලයන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ආශ්‍රිත ගැටලු ඇති කරනු ලබන අතර පුද්ගල මානසිකත්වය ඇතැම් අවස්ථාවල බිඳ දමනු ලබන්නේ පුද්ගල ප්‍රතිරූපය කාක්ෂණය ඉදිරියේ අවමානයට ලක් කරමිනි. මෙම ගැටලුවලට මුලික හේතුව වන්නේ සමාජ මාධ්‍යවල වේගවත් ප්‍රචාරයයි. එසේම අද වන විට මුහුණ පොත වැනි සමාජ ජාල හරහා ව්‍යාජ රිඳුම් පවත්වාගෙන යමින් පුද්ගලයන්ට ධ්වනිමට ලක්කරයි. මේ අතර ලිංගික හිංසා, කුසුපු හැසිරීම වැනි දෑ දැකගත හැක. මුහුණ පොතට අමතරව ලංකාවේ භාවිතා වන තවත් සමාජ ජාල රාශියක් දැක ගත හැක.

ඒ අතර Linkdin සමාජ ජාලය ප්‍රධාන කොට පෙන්වා දිය හැක. අද වන විට ලෝකයේ ගනිමින් ව්‍යාපාර දියුණු කර Linkdin සමාජ ජාලය යොදා ගනිමින් ව්‍යාපාර දියුණු කර ගන්නා රටාවක් ඇති වී ඇති ආකාරය පෙන්වා දිය හැක. මෙම සමාජ ජාලය පුද්ගලයන්ගේ වෘත්තීය පදනම් කරගෙන නිර්මාණය වන්නක් වේ. මෙය ව්‍යාපාරික වෘත්තීය පදනම් කරගත් ජාලයකි. විශේෂ ව්‍යාපාර තොරතුරු, සමාගම් පිළිබඳ තොරතුරු, රැකියා පුරප්පාඩු, කර්මාන්ත සංවර්ධනය ඇදී ව්‍යාපාර තොරතුරු මගින් ව්‍යාපාර ජාල පද්ධතියක් මෙහි මග පෙන්වයි. මෙම සමාජ ජාලය අද වන විට මෙහි මග පෙන්වන අතර සාපරණය වන සමාජ ජාලයකි. එසේම මෙම Linkdin ජාලය හරහා අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අවස්ථා දැක ගත හැකිය. විශ්වවිද්‍යාල හරහා අධ්‍යාපනය ලැබීමේ මෙහෙයුමේදී මේ හරහා සැලසී ඇත. එසේම සාම්ප්‍රදායික Face book, Twitter වැනි සාම්ප්‍රදායික සමාජ ජාලවලට වඩා වෙනස් ස්වරූපයක් දරනු ලබන අතර එයට හේතුව වන්නේ මෙම සමාජ ජාලය හරහා අංග සම්පූර්ණ වෘත්තීය ප්‍රවර්ධනයක් සාදා ගත හැකි වීමයි. Linkdin සමාජ ජාලය නිසා අද වන විට බොහෝ වෘත්තීය අවස්ථා ද නිර්මාණය වී ඇත. ලංකාවේ මෙම සමාජ ජාලය භාවිතා කරන්නන් 699,000 සිටින අතර එයින් 80% ක් පුරුෂ පක්ෂය ද 40% කාන්තා පක්ෂය ද වේ. මෙම දත්ත අනුව පෙනී යන එක් කරුණක් වන්නේ ලංකාව සංවර්ධනය වන රටක් වුවත් ලංකාවේ පවතින ජාල සමාජ පද්ධතිය වඩාත් ප්‍රබල හා ව්‍යාප්ත ස්වරූපයක් ගන්නා බවයි. ශාකා වැනි රටකට මෙවැනි සංකීර්ණ ජාල සමාජ පද්ධතියක් ඇවිත්ම සංවර්ධනය අතින් සැතපුම් විය හැකි කරුණක් වුවත් එමගින් සංවර්ධනය අතින් සැතපුම් විය හැකි කරුණක් වුවත් එමගින් මෙහිදී වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයන් සමාජ ජාල පරිශීලකයන් වෙත මානසික සාක්ෂරතාවය ඉහළ අගයක් ගනු ලබයි. එම සමාජ ජාල අතරින් මුහුණ පොතේ මෙම සමාජ ජාල කාක්ෂණික බැඳීමට මානවයා ඇති කරන සමාජ ජාල කාක්ෂණික බැඳීමට මානවයා ගෙන යන්නේ මිනිස් සමාජයේ පරිහානිය පෙන්වුම් කරවමිනි. *

දමින් සුමේන්ද්‍ර
ජන සන්නිවේදන අධ්‍යයන අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.